

veniti »kategorija, abstrakcija, determinacija, generalizacija«. Vendar pa moti pisatelj čitatelja, zlasti učenca po nepotrebnem s tem, da meša često za iste pojme slovenske dobre izraze z latinskimi. Tako ravna pogostem i drugi pisatelji znanstvenih knjig. Zakaj se trudijo, izmišljujoči domače izraze, ako jih takoj niti sami dosledno in izključno rabiti ne mislijo? Po tem se še tako dobri izrazi ne mogo udomaćiti. Doslednosti tedaj treba. Evo primerov. Str. 9.: »*Vsečina* (complexus) pojma«, a str. 10.: »*Materia* (tvarina) in oblika pojma.« — Zakaj je »tvarina«, ki je že vsaj toliko če ne bolj navadna kakor »materia«, v oklepu? — Str. 15.: »*Anališki* in *sintetiški* pojmi«, dočim se nekaj vrst pozneje in na dalje skoro vedno rabita slovenska umljivejša izraza: »*razstavni* in *sestavljeni*«. *Subjekt* imenuje pisatelj prvič podmet, *objekt* — predmet, *kopulo* — vez, ne drži se pa vendar ne teh slovenskih imen. Str. 27.: *obrat* (conversio), a str. 28.: čista *konverzija* itd. Pisatelj naj bi bil le tist izraz, ki se mu je zdel najprimernejši, rabil vseskozi dosledno, konci knjige pa naj bi bil pridejal v azbučnem redu vse termine v slovenskem in latinskem, mestoma i v nemškem jeziku. — Zakaj je pisatelj navadnejšo nam »osnovo« (osnova, *e*) spremenil v *osnov*, *i*, ali *vrsto* (vrsta *e*) v *vrst*, *i*, kaj mu pomeni sicer nenavadni moški samostavnik *mer*, *a*, (tedaj se mišljenje omeji samo z enim *merom* str. 7), to mi ni jasno. Tako se mi zdi nepotreben tudi pridevnik *biten*, *a*, *o* za lat. *essentialis*, in *nebiten* za lat. *accidentalis* (str. 10) mesto navadnega *bistven* in *nebistven* ali *slučajen* (O *biten* glej sicer Mikl. lex. 51., vgl. Gram. II. 146). Ako so pisatelju (str. 12.) *notiones aequipolentes* pojmi *istovredni* ali *zamenljivi*, tedaj naj bi tudi za *aequipollentia* rabil *istovrednost* ali *zamenljivost*. Nezan in nepotreben je pridevnik *jestovit* za indicia *decernentia*, *adserentia*, *assertorica*; vsaj zadoščuje izraz *trdivni*, in če bil bi pa prid.: *jestestven* po ruskem *Исследователь* od *Исследь*. Tudi niso sôdji mogočni, nego *mogoči* (= problematični). Ali bi ne ugajal bolj tudi *posledični* nego *posledstveni*? Nepravilen je samostalni »*vpiljalci*« (clamatores str. 15). Ker rabimo samostalni *sôd* že za nem. *Gericht*, kazalo bi za *Urtheil*, lat. *iudicium*, morebiti rabiti *sodba*, ali pa kot posledico sojenja — *razsodek* (nomen acti, Mikl. vgl. Gramm. II. 254. Tudi »*razgodo*« za lat. *partitio* (str. 78) bi bil o priliki g. pisatelj lahko s kako znano domačinko zamenil. Da je pisatelj zlog svoje knjige natančneje pregledal, ognil bi se bil takega nerazumljivega stavka: (str. 25.) »Ako se v prvem obrazcu, ki ima dva ali več subjektov in eden predikat, združi več subjektov kot pojmi vrsti istega pojma roda v sestavljen sôd, tedaj«. Mesto »značenje zakona istosti je dvovrstno«, bolje bi se reklo: »zakon istosti znači se dvojno« (str. 7), tako tudi mesto — »Ko se zamisli subjekt, zamisli se ob enem tudi predikat« — bolje: Ko zamislimo subjekt, zamislimo tudi predikat.

Izvemši tedaj te in take nedostatke, koje bode g. pisatelj drugič lahko čisto izpravil, moramo knjigo kot prvo v tej stroki le pohvaliti ter želimo, da bi se gospodu pisatelju skoro posrečilo izdati tudi tako porabno in pregledno dušeslovje. Potem nam naučna uprava, ako se pripeti kdaj čudo nečuvno, »da nam namerja dati slovenske višje gimnazije«, gotovo ne bode mogla očitati, da nimamo za modroslovno provzobrazbo primernih knjig. Saj priporoča celó zagrebški dnevnik, da bi g. pisatelj to svoje delo prevél i na hrvaški jezik, češ, ker i hrvaški šolski književnosti do sedaj nedostaje tako dobre knjige. Iz vsega tega pa posnemljemo tudi Slovenci dolžnost, da se g. pisatelju hvaležno odzovemo, in knjigo, lično tudi po zunanosti, potrebno vsakemu izobražencu, obilno naročamo.

Dr. L. P.

Slovenski pisatelji v tujih prevodih. V laškem Vidmu je prišla na svetlo knjižica »*Delle colonie slovene nel Friuli. Versione di D. G. (Trinko)*«. Knjižica obseza prevod korenite razprave »slovenske naselbine po Furlanskem«, katero je v našem listu

1. 1883. priobčil g. prof. S. Rutar. — *Kersnikovo* povest »Agitator« je priobčil srbski leposlovni list »Stražilovo« v *V. Lukičevem* prevodu. — Ravno tako je brnski »Beobachter« objavil *Kersnikovo* »Rojenico«, katero je na nemški jezik preložil g. *Bogumi Krek*. Isti pisatelj je v istem nemškem časopisu priobčil tudi dr. *I. Tavčarjevo* povest »Moj sin!« — V srbskem »Stražilovu« in v »Bosanski Vili« smo zadnje čase brali več Gorázdovih in Krilanovih balad, katere so na srbski jezik preložili Nikola Manojlović, Jos. Radivojević-Vačić in Veljko Lukić. — V Lipsku je prišla na svetlo zbirka nemških pesmij »Alpenglüh. Lieder und Dichtungen von *Ludwig Gernonik*«, v kateri nahajamo poseben oddelek pod naslovom »Rosenblätter aus Krain«. Tu beremo v nemškem prevodu Vodnikovo pesem »Vršac«, Preširnovi baladi »Turjaška Rozamunda« in »Povodnji mož« in njegov sonet »Očetov naših«; dalje Jenkovo »Modrijanom« in devet narodnih pesem, med njimi znano: »Stoji, stoji tam lipica, pod lipo miza kamnata.« Zlasti lepo se bere prevod Preširnovega soneta in »Povodnjega moža«.

Knjižnica za mladino. Založilo in na svetlo dalo »Slovensko učiteljsko društvo«. Uredil *Ivan Tomšič*. I. zvezek 1. Mladi dnevi. — 2. Za poklicem. Natisnil J. R. Milic v Ljubljani 1887, mala 8., 72 str. Cena? — »Večji slovanski narodi se zanimajo vse v prek za dobro in tečno hrano mladini ter izdajajo izbórne časopise in primerne »knjižnice« za vse faze mladostnega življenja od prvega povoja otroške pameti do popolnega razvoja deške dóbe. Mi smo mal narod, kakor se rado poudarja, in zato se moramo tudi ravnati po malosti. A kolikor se je storilo do sedaj za dušno pašo slovenski mladini, storilo se je premalo. Pač se je ustanovila tudi pri nas že parkrat taka »knjižnica« za našo mladino, a mlačno zanimanje in preslaba podpora, gmotna ali duševna, utopila jo je. Res, da prinaša naši mladini dokaj tečne duševne hrane že od 1870. leta sèm »Vrtece«, časopis za slovensko mladino, a jedini ón ne more zadoščati vsem potrebam in zahtevam nadepolne mladine naše. Zatorej se je odločilo »Slovensko učiteljsko društvo« na izdavo te »knjižnice«, ki poskrbi za vse stopinje mladostne dóbe od male dece do bolj odrasle mladine. Prinašala bode *izvôrniške*: zabavno-poučne povesti, popise slavnih mož, zgodovinske slike, národno blago itd., pa tudi prevode iz bogatih slovanskih književnostij te stroke.

Vselej pa bode berilo táko, da ne užali nì vérskega, nì uravnega čuta, nì stanovskega dostojanstva in sploh vzgojevalne metode, temveč trudilo se bode zabavati in poučavati mladino v pravem krščanskem in zdravem národnem duhu, v lepem in pravilnem jeziku in obče priznanih krasoslovnih načelih, da si prilastí dobrih lastnostij in ubrani slabih, da si osvoji priznana načela v življenji, da posnema odlične može in junake, da se ji utrdi značaj in da postanejo iz nje pravi državljani po duhu in dejanji.« — S temi besedami spremlja »Slov. učit. društvo« lično knjižico. Prvo izvorno povest »Mladi dnevi« je spisal *P. B. Vsebina* ji je v kratkem ta: Hrvat Ivan pl. Mečević, nadporočnik v ulanskem polku, pride po svojih vojaških opravkih v gorenjsko vas ter v kmetski hiši, kjer je bil nastanjen, najde živahnega, umnega dečka, Trakarjevega Vinka. Imovit, oženjen, brez otrok vzáme prijaznega dečka s seboj v Zagreb, kjer ga vzgaja njegova plemenita, a bolehná žena. Vinko se pridno uči, moder dijak hodi domóv na počitke, bere »Novice« in druge lepe in koristne knjige, razgovarja se s sovaščani in jih poučuje. Po smrti Mečevićeve gospé odide na gospodarsko šolo ter je napósled oskrbnik na graščini Mečevićevi. — Glavni namen pisatelju je bil naslikati nam pridnega, razumnega, poštenega slovenskega mladeniča, kateri se iz svojega uboštva srečno dokoplje do dobrega kruha. Ta namen je pisatelj popolnoma dosegel. Povest se bere dobro in prijetno, dasi brez posebnega zanimanja; tudi prevelika modrost dijaka Vinka bralcu časih nekoliko preséda. — Drugo povest »Za poklicem« je spisal *Nepokor*. Nekdaj imoviti kmet Za-